SA RATETA Y S'AVELLANER

RONDAIA D'EN JORDI DES RECÓ (ANTONI M. ALCOVER)

AIXÒ ERA I NO ERA; BON VIATGE FASSA LA CADERNERA! DOS AUMUTS PER VOLTROS QUE M'ESCOLTAU I PER MI UNA BARCELLA.

IDÒ HEU DE CREURE I PENSAR I PENSAR I CREURE QUE UNA VEGADA HI VA HAVER UNA RATETA QUE SE'N VA A RENTAR AN ES TORRENT ES DRAPETS D'UN RATOLINOI QUE HAVÍA TENGUT.

FEIA UN SOL D'AQUELL QUE CAPONA, I PER QUE NO LI SOFREGÍS ES CERVELL, CERCA S'OMBRA D'UN AVELLANER RAN DES TORRENT, I ALLÀ RENTA QUI RENTA ES DRAPETS S'ANIMALÓ.

¿QUÈ ME'N DIREU?

ELL COM FEIA UNA ESTONA QUE RENTAVA, CAU UN DIMONI D'AVELLANA, QUE NO TENGUÉ ALTRE LLOC A ON PEGAR MÉS QUE DEMUNT ES MORRET DE SA RATETA, I LE HI XAPÀ, PERO BEN XAPAT, I ALLÀ SANC I SANC.

¡AI! ¡AI AQUEST MORRET MEU! ¡AI QUIN MAL QUE'M FA!

¡ELL AQUESTA VELLANETA S'ÈS DEIXADA CAURE SENSA GENS DE COMPASSIÓ!

¡E-HU VOLDRÍA SEBRE QUE LI HAVÍA FET JO PER HAVER-ME DE CAURE DAMUNT, I ENGRUNAR-ME AQUEST MORRET MEU, TAN AIRÓS COM ERA!

¡AI DIC! ¡QUIN MAL QUE'M FA!
¡I NO S'ATURA DE RATJAR SANC! ¡NO TENC ALTRE REMEI QUE ANAR-LO-ME A FER COSIR!... ¿I A ON ANIRÉ? A ON NO ANIRÉ? JA SÉ QUE FARÉ: ME'N ANIRÉ A CA'S SABATER.
I JA LI HA ESTRET CAP A CA'S SABATER.

E-HI ARRIBA, LE HI TROBA I JA LI DIU:

SABATER, COSI'M MORRET QUE M'HA XAPAT AVELLANER.

DU'M SERRES!

¿QUI DONARÀ SERRES?

PORC,...

I SA RATETA JA LI HA COPAT CAP A SA SOLL. E-HI ARRIBA, E-HI TROBA ES PORC, I JA LI DIU:

PORC, DA'M SERRES, SI VOLS, POTS I NO'T SAP GREU. SERRES DURÉ A SABATER I SABATER COSIRÀ MORRO QUE M'HA XAPAT AVELLANER.

DU'M SEGÓ!

¿QUI'M DONARÀ SEGÓ?

FORNER,...

I SA RATETA JA TOCA EL CORN CAP A CA'S FORNER. E-HI ARRIBA, LE HI TROBA, I JA LI DIU:

FORNER, DA'M SEGÓ, SI VOLS, POTS I NO'T SAP GREU. SEGÓ DURÉ A PORC, PORC DONARÀ SERRES, SERRES DURÉ A SABATER, I SABATER COSIRÀ MORRO QUE M'HA XAPAT AVELLANER.

DU'M FARINA!

I ¿QUI'M DONARÀ FARINA?

MOLÍ,...

I SA RATETA JA PREN ES BOBIOT CAP AN ES MOLÍ. E-HI ARRIBA I JA LI DIU:

MOLÍ, DA'M FARINA, SI POTS, VOLS I NO'T SAP GREU.

FARINA DURÉ A FORNER, FORNER DONARÀ SEGÓ, SEGÓ DURÉ A PORC, PORC DONARÀ SERRES, SERRES DURÉ A SABATER, I SABATER COSIRÀ MORRO QUE M'HA XAPAT AVELLANER.

DU'M BLAT!

¿QUI DONARÀ BLAT?

SEMENTER,...

I SA RATETA JA PICA DE TALONS CAP AN ES SEMENTER. E-HI ARRIBA, I JA LI DIU:

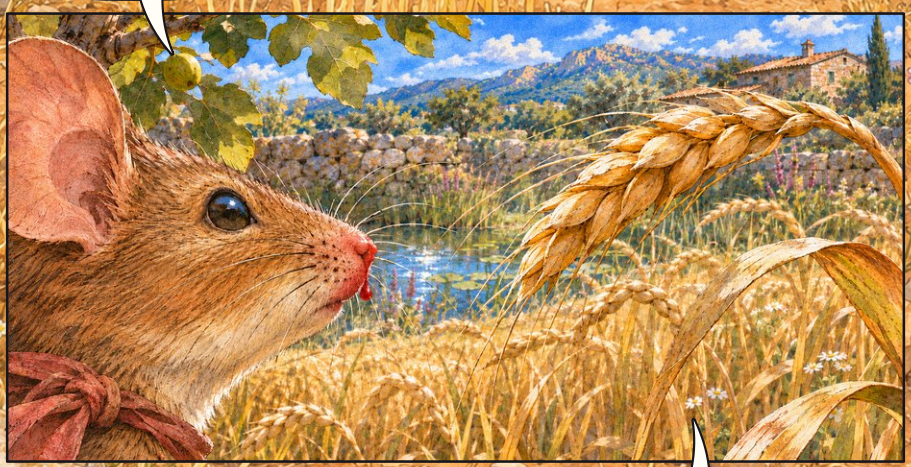
SEMENTER, DA'M BLAT, SI VOLS, POTS I NO'T SAB GREU.

BLAT DURÉ A MOLÍ, MOLÍ DONARÀ FARINA, FARINA DURÉ A FORNER, FORNER DONARÀ SEGÓ, SEGÓ DURÉ A PORC, PORC DONARÀ SERRES, SERRES DURÉ A SABATER, I SABATER COSIRÀ MORRO QUE M'HA XAPAT AVELLANER.

DU'M FEMS!

I ¿QUI DONARÀ FEMS?

BASSA,...

I SA RATETA JA TOCA EL DOS CAP A SA BASSA. E-HI ARRIBA, I JA LI DIU:

BASSA, DA'M FEMS, SI VOLS, POTS I NO'T SAP GREU.

FEMS DURÉ A SEMENTER, SEMENTER DONARÀ BLAT, BLAT DURÉ A MOLÍ, MOLÍ DONARÀ FARINA, FARINA DURÉ A FORNER, FORNER DONARÀ SEGÓ, SEGÓ DURÉ A PORC, PORC DONARÀ SERRES, SERRES DURÉ A SABATER, SABATER COSIRÀ MORRO QUE M'HA XAPAT AVELLANER.

DU'M PAIA, I LA TE PODRIRÉ I SERÀN FEMS,...

I ¿QUI'M DONARÀ PAIA?

SOSTRE,...

I SA RATETA JA HU DONA A SES CAMES CAP AN ES SOSTRE.

E-HI ARRIBA, I JA LI DIU:

SOSTRE, DA'M PAIA, SI VOLS, POTS I NO'T SAP GREU.

PAIA DURÉ A BASSA, BASSA DONARÀ FEMS, FEMS DURÉ A SEMENTER, SEMENTER DONARÀ BLAT, BLAT DURÉ A MOLÍ, MOLÍ DONARÀ FARINA, FARINA DURÉ A FORNER, FORNER DONARÀ SEGÓ, SEGÓ DURÉ A PORC, PORC DONARÀ SERRES, SERRES DURÉ A SABATER, I SABATER COSIRÀ MORRO QUE M'HA XAPAT AVELLANER.

DU'M DOBBERS,...

¿QUI DONARÀ DOBBERS?

TRESOR DEL REI,...

I SA RATETA JA S'ESPITXA COM LA BALA CAP AN ES TRESOR DEL SENYOR REI. E-HI ARRIBA, I JA LI DIU:

TRESOR DEL SENYOR REI, DA'M DOBBERS, SI VOLS, POTS I NO'T SAP GREU.

DOBBERS DURÉ A SOSTRE, SOSTRE DONARÀ PAIA, PAIA DURÉ A BASSA, BASSA DONARÀ FEMS, FEMS DURÉ A SEMENTER, SEMENTER DONARÀ BLAT, BLAT DURÉ A MOLÍ, MOLÍ DONARÀ FARINA, FARINA DURÉ A FORNER, FORNER DONARÀ SEGÓ, SEGÓ DURÉ A PORC, PORC DONARÀ SERRES, SERRES DURÉ A SABATER, I SABATER COSIRÀ MORRO QUE M'HA XAPAT AVELLANER.

DE DOBBERS,... NEGÚ ME'N TREU CAP QUE NO SÍA AMB ORDE DEL SENYOR REI.

NO RES, IDÒ,... ARA MATEIX ME'N HI VAIG AN EL SENYOR REI.

ES LO MÉS AVENGUT QUE POTS FER,...

I SA RATETA CORRENTS CAP A CA'L REI. EL ME TROBA DEMUNT ES PORTAL, I JA L'HA ESCOMÈS FENT-LI UNA GRAN CORTESÍA I DIENT-LI:

¡O SENYOR REI! ¡FASSA LA BONDAT, SI VOL, POT I NO LI SAP GREU, DE PASSAR ORDE DE QUE ES TRESOR DE VOSSA REIAL MAJESTAT ME DON DOBBERS.

DOBBERS DURÉ A SOSTRE, SOSTRE DONARÀ PAIA, PAIA DURÉ A BASSA, BASSA DONARÀ FEMS, FEMS DURÉ A SEMENTER, SEMENTER DONARÀ BLAT, BLAT DURÉ A MOLÍ, MOLÍ DONARÀ FARINA, FARINA DURÉ A FORNER, FORNER DONARÀ SEGÓ, SEGÓ DURÉ A PORC, PORC DONARÀ SERRES, SERRES DURÉ A SABATER, SABATER COSIRÀ MORRO QUE M'HA XAPAT AVELLANER.

EL SENYOR REI, COM SENTÍ TOTA AQUESTA CONTARELLA DE SA RATETA, PER LLEVAR-LA-SE DE DEVANT, SE DESTIRA D'UN SOU, I LE HI DONA.

I SA RATETA JA PREN AQUELL SOU, I CORRENTS CAP AN ES SOSTRE;

...ES SOSTRE LI DONA PAIA, I DU SA PAIA A SA BASSA;

...SA BASSA LI DONA FEMS, I DU ES FEMS AN ES SEMENTER;

...ES SEMENTER LI DONA BLAT, I DU ES BLAT AN ES MOLÍ;

...ES MOLÍ LI DONA FARINA I DU SA FARINA AN ES FORNER;

...ES FORNER LI DONA SEGÓ, I DU ES SEGÓ AN ES PORC;

...ES PORC LI DONA UNES QUANTES DE SERRES, I LES DU AN ES SABATER;

...I ES SABATER AGAFA AQUELLES SERRES...

...I CUS ES MORRET A SA RATETA,...

...PERO TAN BEN COSIT QUE NO ES CONEIXÍA QUE LE HI HAGUESSEN XAPAT MAI.

I ¿QUE FA LLAVÒ SA RATETA? SE'N VA AN ES FORNER I LI DIU:

NO'T FASSES DOLENT D'UN POC DE FARINA, AMB TANTA COM TE N'HE DEIXADA. DONA-ME'N UNA AMBOSTA, PER AMOR DE DEU, P'ES SABATER QUE M'HA COSIT ES MORRET DE FRANC.

I ES FORNER VA ESSER DE TAN BON MANAMENT, QUE LI DONÀ UNA BONA AMBOSTA DE FARINA;

...I SA RATETA LA DU EN ES SABATER, QUE'N VA ESTAR BEN CONTENT.

I SA RATETA SE'N TORNA A CA SEUA, I PUS MAI SE POSÀ DEVALL CAP AVELLANER PER RENTAR AN ES TORRENT ES DRAPETS NI S'ALTRA ROBETA,...

...PER QUE CAP AVELLANA NO LI TORNÀS FER S'ENDEMESA DE CAURE I DE XAPAR-LI ES MORRET, ALLÀ ON HAVÍA HAGUDA DE FER TANTA DE TRESCALAMENA PER COSIR-LO-SE.

I JO M'EN VAIG VENIR AMB UN RETALONET DE FORMATGE; I ES MOIXOS P'ES CAMÍ: ¡MÈU! ¡MÈU! I ¡RAPA! ¡RAPA! NO ME'N DEIXAREN BOSSÍ.

Sa rateta y s'avellaner
Rondalles Mallorquines · 11

Contada per En Xerafí Bua, de So'n Servera, i Na Juana Aina Florit, de Sineu. Replegada per Mn. Antoni M. Alcover.

Aplec de rondaies mallorquines d'en Jordi des Recó. Tom VII, primera edició. Sóller, Estampa de "La Sinceridad", 1916. Planes 250–254.

Text d'Antoni Maria Alcover i Sureda (1862–1932), de domini públic perquè fa més de 80 anys que va morir. Les paraules són les de l'edició de 1916, sense modernitzar.
Transcripció feta de bell nou damunt un exemplar d'aquesta edició.

Adaptació al còmic i il·lustracions generades amb intel·ligència artificial.
Edició de Guillem Cantallops Ramis, 2026. Llicència CC BY-NC-SA 4.0 per a tot el que no és text d'Alcover.
Versió 11 · 2026-11-22

